

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Ганка Неделчева, СУ „Св.Климент Охридски”, ФНОИ

за дисертационен труд на тема:

РОЛЯТА НА ПЕСЕНТА В ТЕАТРАЛНИЯ СПЕКТАКЪЛ

от **Теменуга Динкова Первазова**

докторант в самостоятелна форма на обучение

катедра „Сценична реч”, Факултет „Сценични изкуства“

НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов”

за присъждане на образователна и научна степен

„ДОКТОР“

Научен консултант проф. Диляна Мичева

I. Данни за докторанта

Теменуга Первазова е възпитаник на Средно музикално училище „Христина Морфова“ – Стара Загора, което завършва с две специалности – пиано и пеене. Продължава своето обучение в НАТФИЗ и се дипломира като бакалавър и магистър. Настоящата процедура финализира нейното обучение в театралната академия с докторска програма.

Професионалната ѝ реализация е разположена в зоната на вокалната педагогиката и актьорското майсторство, което успешно представят многобройните ѝ участия в киното и театъра.

II. Преглед и оценка на дисертационния труд

Съдържанието на представения дисертационен текст (Увод, три глави, Заключение и Библиография) е с общ обем от 169 машинописни страници. Академичната коректност изисква обявената библиографска справка да се класифицира като литература на кирилица и латиница. Така богатият списък от 115 заглавия на използвани по темата публикации ще получи по-добра визия и ще отговори на установените стандарти.

В **Увода** докторантката аргументира избора на тема с опит да разкрие песента като равностоеен компонент на театралния спектакъл. Обвързва го с интеграционни процеси в изразната система на двете изкуства – музика и театър. С това тя очертава параметрите на съвременните парадигми за изграждане на нови театрални форми.

Приемам обявените цели, задачи и хипотези на дисертацията, изяснени от автора чрез обекта и предмета на изследването. В текста доминира дескриптивният подход, който в съчетание с педагогическото наблюдение върху вокалното обучение на актьорите, създава необходимата среда за изводи и обобщения.

В **Първа глава „Историческо развитие на вокално и вокално – инструменталните жанрове в антична Гърция“** са разгледани в хронологичен план музикално – театралните феномени на елинската култура от тяхното зараждане до върховете ѝ образци (Критско – микенска култура, Омировски, класически и елинистичен период). Проследена е еволюцията на вокалните жанрове в тяхната специфика като проява и периодизация в развитието на античната драма, които въвеждат логично панорамата на музикалната култура на древна Гърция. Този исторически подход успява да експонира водещото присъствие на музиката в личния и социалния живот на Елада, където стихотворното слово в старогръцката

поезия още в началото на VI в. е в съчетание с ритмични движения и пеене, а хоровите песни и танци, по-късно реализирани в песен-пантомима, се изпълняват със съпровод на музикални инструменти.

Симбиозата между слово и звук илюстрира сензитивното преживяване на звука от гръцките писатели, „които говорят за тъгата на лидийския, тържествеността на фригийския и войнствеността на дорийския лад”. (стр 33), а синкретизмът владее целия порядък на гръцкото артбитие.

Във **Втора глава**, „**Методика**“, докторантката резюмира в почти каталожен порядък музикално – театралните изразни средства. Намерен е подходящ принцип на тяхната съотносимост и съпоставимост, разположен в специфичната среда на двете изкуства – музика и театър. Терминологичното изясняване на техните основни изразни средства (динамика, темпо, ритъм, темпоритъм, метрум, метрика, паузи, артикулация, интонация, тембър) се синхронизира с определени методически задачи във вокалното обучение на актьора.

Докторантката препоръчва двигателно – певчески координации за овладяване на метро-ритмични задачи по системата на проф. Диляна Мичева в колаборация с ритмически комплекси от упражнения на доц. Василка Икономова. Аргумент за това тя намира от една страна във взаимодействието на изразните средства като допълване или обогатяване на смисъла, присъстващо в цялостната организация на театралния спектакъл, а от друга – като механизъм на тяхното противопоставяне (често в действието на кукления персонаж с изразните средства на песента). В този смисъл логичен е изводът на авторката: „Взаимодействието или противопоставянето на изразни средства се

превърща в драматургически похват в изграждане на образа на персонажите в сценичното действие.”

Первазова проследява с интерес и аспектите на релацията пеене – слово, представена като двуединство, за да се фокусира върху песента като художествена задача за изпълнение от актьора. Изяснява я като съществуваща музикална форма и конкретизира всички възможни практически ситуации на работа с нея - с акомпанимент (клавир и синбек) или собственоръчно акомпаниране с музикален инструмент в момента на пеене. С основание отбелязва, че „Съчетаването на пеене със свирене на музикални инструменти поставя сериозна психо-физическа задача, решаването на която изисква включване на новосформиращи се рефлексии в общия процес на цялостното формиране на актьора”.

Трета глава – „Песента фактор в изграждането на музикално – театралната форма“ фокусира вниманието върху ролята на песента за изграждането на сценични образи в театралното действие, за говорно – певческата характеристика на персонажа, както и за пространственото ѝ измерение в театралния спектакъл. Сред акцентите на съдържанието в тази глава са песента в драматичния и куклен театър, българската народна песен като нова музикална форма в творчеството на проф. Диляна Мичева и мюзикълът като музикално-сценичен жанр в репертоара на актьора.

Разглеждането на основния обект на дисертационния текст – песента, е поставено в координатната система на звуковата картина в театралния спектакъл, определена като макро-пространство. В нея песента е елемент от цялата образно-действена партитура.

В своето **ЗАКЛЮЧЕНИЕ** докторантката резюмира основните идеи на изследването, които афишира като практико-приложни.

III. Научни приноси и публикации

Приемам обявените от докторантката научни приноси. Нейният Автореферат и приложените публикации кореспондират със съдържанието на дисертационния труд в съответствие с необходимия формат.

IV. Заключение

На базата на изложените коментари и оценки за дисертационния труд на Теменуга Первазова предлагам на Уважаемото научно жури да й присъди научната и образователна степен „ДОКТОР“.

проф. д-р Ганка Неделчева, член на Научното жури

5.05.2021